

Asesu'r Effaith ar Bobl Gwynedd

Mae'r ddogfen yma yn asesu'r effaith fydd y polisi, gweithdrefn, cynllun ayb yn ei gael ar boblogaeth y sir ac yn gweithredu ar sail nifer o ddeddfau.

- **Deddf Cydraddoldeb 2010.** Mae'n rhoi dyletswydd ar fudiadau cyhoeddus i roi sylw dyledus i effaith unrhyw bolisi, weithdrefn, cynllun ayb newydd (neu wrth eu addasu) ar bobl â nodweddion gwarchodedig. Mae gofyn i ni
 - ddiddymu gwahaniaethu, aflonyddu ac erledigaeth anghyfreithiol ac ymddygiad arall sydd wedi ei wahardd gan y Ddeddf.
 - hyrwyddo cyfle cyfartal rhwng pobl sy'n rhannu nodwedd warchodedig berthnasol a'r rhai nad ydynt.
 - meithrin perthynas dda rhwng pobl sy'n rhannu nodwedd warchodedig a'r rhai nad ydynt.

Yng Nghymru mae'r ddyletswydd benodol yn nodi yr angen i wneud asesiad effaith yn dilyn canllawiau penodol i ystyried yr effaith fydd newid mewn unrhyw bolisi neu weithdrefn (neu greu polisi neu weithdrefn o'r newydd), yn ei gael ar bobl hefo nodweddion cydraddoldeb gwarchodedig. Rhaid gwneud asesiad amserol cyn gwneud penderfyniad ar unrhyw newid perthnasol (h.y. sy'n cael effaith ar bobl hefo nodwedd gwarchodedig).

- **Dyletswydd Economaidd-Cymdeithasol.** Mae Cymru wedi gweithredu'r ddyletswydd bellach yma sy'n ran o Ddeddf Cydraddoldeb 2010 yn rhoi dyletswydd i fynd i'r afael ag anfantais economaidd-gymdeithasol mewn penderfyniadau strategol.
- **Safonau'r Gymraeg (Adran 44 Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011.** Mae'n ofynnol i'r Cyngor ystyried yr effaith fydd newid mewn unrhyw bolisi neu weithdrefn (neu greu polisi neu weithdrefn o'r newydd), yn ei gael ar gyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg ac i

sicrhau nad yw'r Gymraeg yn cael ei thrin yn llai ffafriol na'r Saesneg. Mae'r ddogfen hon felly yn sicrhau bod y penderfyniadau yma'n diogelu ac yn hyrwyddo'r defnydd a wneir o'r Gymraeg.

- **Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol 2015.** Mae dyletswydd ar y Cyngor i roi'r pum ffordd o weithio ar waith, ac i ymateb i'r 7 nod llesiant cenedlaethol.
- **Deddf Lluoedd Arfog 2021.** Rhaid i Gyngorau roi sylw dyledus i effaith y cynnig hwn ar y rhai sy'n gwasanaethu neu sydd wedi gwasanaethu yn y Lluoedd Arfog, ynghyd â'u teuluoedd.

Asesiad Effaith Cydraddoldeb

Awdur: Gwern ap Rhisiart, Pennaeth Addysg

Dyddiad: 01/11/25

Fersiwn: Drafft 1

CAM 1 - Prif Nodau ac Amcanion y Polisi neu'r Ymarfer

1. Sut fath o ddogfen neu weithdrefn sy'n cael ei asesu?

Polisiau, ymarfer neu weithdrefnau newydd neu rai sy'n cael eu hadolygu (sy'n golygu newid yn narpariaeth y gwasanaeth neu arferion cyflogaeth)

2. Beth yw nodau, amcanion a chanlyniadau arfaethedig y polisi neu'r ymarfer?

Cyhoeddwyd y Strategaeth wreiddiol Rhaglen Strategol “Tuag at 2025”: Dyfodol Addysg a Hyfforddiant i Blant a Phobl Ifanc yng Ngwynedd yn 2010 er mwyn gosod cyfeiriad ar gyfer y maes addysg a hyfforddiant yng Ngwynedd hyd at 2025. Mae'r Strategaeth Ysgolion ddrafft newydd sydd gerbron yn adeiladu ar seiliau'r Rhaglen Strategol yma am y degawd nesaf hyd at 2036.

Mae'r Strategaeth newydd yn chwarae rhan amlwg yng Nghynllun y Cyngor sydd yn gosod cyfeiriad clir i ni fel awdurdod hyd at 2028 ac yn sicrhau ein bod yn cyflawni uchelgais y Cyngor. Mae 'Gwynedd Yfory' yn amlygu sut y byddwn yn sicrhau'r cychwyn gorau posib i'n plant a'n pobl ifanc.

Mae'r Adran Addysg wedi llunio'r Strategaeth Ysgolion Gwynedd 2026-2036 er mwyn gosod cyfeiriad clir i'r ddarpariaeth ysgolion dros y ddegawd nesaf. Mae rhaid cydnabod fod newidiadau pellgyrhaeddol wedi bod yn y maes addysg yng Nghymru dros y blynnyddoedd diwethaf, ac mae'r Strategaeth newydd yn ymateb i newidiadau cenedlaethol megis y Cwricwlwm i Gymru a'r Ddeddfwriaeth Anghenion Dysgu Ychwanegol a'r Tribiwnlys Addysg Cymru (2028) ynghyd â disgwyliadau cynyddol ar ysgolion, ac yr angen i foderneiddio adeiladau ac adnoddau.

Er mwyn siapio'r gyfundrefn i'r dyfodol yr ydym wedi pennu wyth o werthoedd craidd. Beth bynnag fo'r newidiadau y byddwn yn eu hystyried i'r dyfodol, yr ydym yn ymrwymo i'r gwerthoedd yma:

- 1) Cynnig y profiadau dysgu gorau posibl i'n dysgwyr gan sicrhau cwricwlwm cyffrous ac eang fydd yn ysgogi dysgu a dealltwriaeth ac yn arwain at wella safonau a deilliannau i bob un.
- 2) Hyrwyddo a chefnogi iechyd corfforol, anghenion a lles emosiynol ein dysgwyr gan sicrhau bod ein hysgolion yn chwarae rhan allweddol wrth gynllunio a chyflwyno gwasanaethau integredig i blant, pobl ifanc a'u teuluoedd.
- 3) Sicrhau bod plant a phobl ifanc (rhwng 0 a 25 oed) sydd ag anghenion dysgu ychwanegol yn cael mynediad at gyfleoedd ac yn ennill profiadau sydd wedi eu cynllunio'n effeithiol, er mwyn eu galluogi i wneud cynnydd yn unol â'u gallu.
- 4) Sicrhau cyfundrefn sydd yn cadw ein dysgwyr yn ddiogel ac sydd yn eu gwarchod rhag unrhyw gamdriniaeth.
- 5) Paratoi pobl ifanc ar gyfer byd gwaith - gan wneud yn siŵr eu bod efo'r mathau cywir o sgiliau ar gyfer cyflogaeth, yn enwedig o fewn yr economi leol.
- 6) Creu amgylchedd dysgu o'r radd flaenaf drwy wella cyfleusterau ac adeiladau, a sicrhau bod ysgolion wedi'u cynllunio i ymateb i'r newidiadau yn arferion a phrosesau addysgu a dysgu cyfoes, yn enwedig wrth ddefnyddio Technoleg.
- 7) Datblygu sefydliadau addysgol sy'n ganolbwynt i wasanaethau cyhoeddus a chymunedol lle'n briodol.
- 8) Cryfhau'r laith Gymraeg fel cyfrwng addysgol a chymdeithasol a galluogi plant a phobl ifanc i gael mynediad at addysg a hyfforddiant Cymraeg a dwyieithog.

3. Pwy yw'r prif grwpiau ymgynghorol (budd-ddeiliaid)?

Disgyblion

Rhieni

Penaethiaid

Llywodraethwyr

Staff Addysg

CAM 2 - Data Ymgysylltu ac Asesu'r Effaith

4. Oes ymgais wedi ei wneud i gydymffurfio â'r ddyletswydd i ymgysylltu yn unol â'r hyn a ddisgrifir uchod ac oes digon o wybodaeth wedi ei gasglu i symud ymlaen?

Oes

Manylion yr ymgysylltu. Nodwch unrhyw ymgynghori neu ymgysylltu rydych chi wedi ei wneud neu yn bwriadu ei wneud

Gweithrediad	Dyddiadau	Gwybodaeth
Grŵp Ymgynghorol Dalgylchol Cynradd ac Arbennig	Chwefror 2025	Trafodaeth ar brif themâu'r Strategaeth a chytunwyd i symud ymlaen i ddatblygu'r Strategaeth.
Grŵp Cynllunio Strategol Uwchradd	Chwefror 2025	Trafodaeth ar brif themâu'r Strategaeth a chytunwyd i symud ymlaen i ddatblygu'r Strategaeth.
Cyfarfod gyda Staff yr Adran Addysg	Mawrth 2025	Trafodaeth ar brif themâu'r Strategaeth a chytunwyd i symud ymlaen i ddatblygu'r Strategaeth.
Cyfarfod gyda'r Fforwm Plant a Phobl Ifanc Sirol	Mawrth 2025	Trafodaeth ar brif themâu'r Strategaeth a chytunwyd i symud ymlaen i ddatblygu'r Strategaeth.
Cyfarfod gyda Staff yr Adran Addysg	Tachwedd 2025	Cyflwyno'r Strategaeth Ddrafft
Grŵp Cynllunio Strategol Uwchradd	Rhagfyr 2025	Cyflwyno'r Strategaeth Ddrafft
Grŵp Ymgynghorol Dalgylchol Cynradd ac Arbennig	Rhagfyr 2025	Cyflwyno'r Strategaeth Ddrafft

Cyfarfod gyda'r Fforwm Plant a Phobl Ifanc Sirol	Rhagfyr 2025	Cyflwyno'r Strategaeth Ddrafft
Cyfarfod gyda Fforwm Llywodraethwyr Gwynedd	Rhagfyr 2025	Cyflwyno'r Strategaeth Ddrafft
Pwyllgor Craffu Addysg ac Economi	Rhagfyr 2025	Cyflwyno Strategaeth Ddrafft

5. Pa wybodaeth sydd ar gael am yr effaith ar bob un o'r nodweddion a'r pynciau isod?

Tystiolaeth, Gwybodaeth a Data Perthnasol

Effaith Posib Gadarnhaol a/neu negyddol

Hil	Mae gan ysgolion Gwynedd bolisiau perthnasol ar waith i amddiffyn unigolion rhag unrhyw wahaniaethu yn seiliedig ar hil, megis Polisiâu Cydraddoldeb, Cynhwysiant a Gwrth-fwlio. Mae'r Polisi Gwrth-fwlio a ddarperir gan Gyngor Gwynedd yn nodi canllawiau a gweithdrefnau gwrth-fwlio yn seiliedig ar ffactorau megis hil yn yr ysgol.	Positif
------------	--	---------

	Mae gan bob ysgol eu polisiâu gwrth-fwlio er mwyn diogelu plant sydd â nodweddion cydraddoldeb penodol. Yn ogystal, fe nodir ym mholisi Cydraddoldeb sydd yn cael ei weithredu gan ysgolion cynradd Gwynedd fod yr ysgolion yn "...gwrthwynebu pob math o ragfarn a gwahaniaethu ac yn cydnabod bod gan ddisgyblion wahanol anghenion, gofynion ac amcanion." Er mwyn siapio'r gyfundrefn i'r dyfodol yr ydym wedi pennu wyth o werthoedd craidd. Mae rhif 1 (gweler cwestiwn 2) yn nodi y byddwn yn anelu i wella canlyniadau ar gyfer ein dysgwyr mwyaf bregus, a grwpiau o ddysgwyr sy'n aml yn wynebu rhwystrau i ymgysylltu ag addysg.	
Anabledd	Er mwyn siapio'r gyfundrefn i'r dyfodol yr ydym wedi pennu wyth o werthoedd craidd. Mae rhif 1 (gweler cwestiwn 2) yn anelu i wella canlyniadau ar gyfer ein dysgwyr mwyaf bregus, a grwpiau o ddysgwyr sy'n aml yn wynebu rhwystrau i ymgysylltu ag addysg. O safbwynt plant a phobl ifanc gydag Anghenion Dysgu Ychwanegol, mae rhif 3 (gweler cwestiwn 2) yn nodi y byddwn yn sicrhau bod plant a phobl ifanc sydd ag anghenion dysgu ychwanegol yn cael mynediad at gyfleoedd ac yn ennill profiadau sydd wedi eu cynllunio'n effeithiol er mwyn eu galluogi i wneud cynnydd yn unol â'u gallu.	Positif

	Mae'r Strategaeth yn nodi y byddwn yn sicrhau fod seilwaith ein hysgolion yn gwbl hygyrch, gan alluogi pob dysgwr, beth bynnag fo'i anghenion unigol, i gyrchu addysg o ansawdd uchel a chyfartal. Byddwn yn parhau â'r gwaith o weithredu gofynion y Ddeddf Anghenion Dysgu Ychwanegol a'r Tribiwnlys Addysg (Cymru) 2018, yn ogystal â'r Strategaeth Anghenion Dysgu Ychwanegol a Chynhwysiad. Nod y Strategaeth ADYaCh yw sicrhau bod plant a phobl ifanc (rhwng 0 a 25 oed) sydd ag anghenion dysgu ychwanegol yn manteisio ar gyfleoedd a phrofiadau addysg a hyfforddiant sydd wedi eu cynllunio'n briodol ar eu cyfer, er mwyn eu galluogi i wneud cynnydd a chyflawni eu potensial mewn lleoliadau addysg sy'n addas i'w anghenion. Rhagwelir y bydd rhif 2 o'n gwerthoedd (gweler cwestiwn 2) yn cyfrannu'n bositif at y nodwedd yma hefyd drwy ymgorffori llesiant da yn ysgolion Gwynedd; gan greu awyrgylch gefnogol lle mae plant a phobl ifanc yn cael eu hannog i wireddu eu potensial personol ac academiaidd, lle maent yn ffynnu, yn dysgu ac yn datblygu'n emosiynol, gyda chymorth athrawon a staff sy'n gweithredu mewn diwylliant sy'n rhoi gwerth ar eu llesiant hwythau. Bydd sicrhau bod gweithgarwch corfforol rheolaidd yn arfer am	
--	---	--

	oes yn gyfrwng i wella iechyd plant a phobl ifanc nawr ac wrth iddynt dyfu'n hŷn, gan gyfrannu at wella hapusrwydd a gwytnwch cyffredinol.	
Rhyw		Cynamserol i adnabod unrhyw effaith ar y pwynt yma
Oedran	Ein gweledigaeth yw sicrhau system addysg deg a chynhwysol sy'n diwallu anghenion pob dysgwr y Sir, ac sy'n rhoi'r cyfle iddynt gyrraedd eu llawn botensial.	Positif
Crefydd a Chred	Mae gan ysgolion Gwynedd bolisiau perthnasol ar waith i amddiffyn unigolion rhag unrhyw wahaniaethu yn seiliedig ar hil, megis Polisiau Cydraddoldeb, Cynhwysiant a Gwrth-fwlio. Mae'r Polisi Gwrth-fwlio a ddarperir gan Gyngor Gwynedd yn nodi canllawiau a gweithdrefnau gwrth-fwlio yn seiliedig ar ffactorau megis hil yn yr ysgol. Mae gan bob ysgol eu polisiau gwrth-fwlio er mwyn diogelu plant sydd â nodweddion cydraddoldeb penodol. Yn ogystal, fe nodir ym mholisi Cydraddoldeb sydd yn cael ei weithredu gan ysgolion cynradd Gwynedd fod yr ysgolion yn "...gwrthwynebu pob math o ragfarn a gwahaniaethu ac yn cydnabod bod gan ddisgyblion wahanol anghenion, gofynion ac amcanion." Er mwyn siapio'r gyfundrefn i'r dyfodol yr ydym wedi pennu wyth o werthoedd craidd. Mae rhif 1 (gweler cwestiwn 2) yn nodi y byddwn yn anelu i wella canlyniadau ar gyfer ein dysgwyr	Positif

	mwyaf bregus, a grwpiau o ddysgwyr sy'n aml yn wynebu rhwystrau i ymgysylltu ag addysg.	
Cyfeiriadedd Rhywiol	Mae addysg cydberthynas a rhywioldeb (ACRh) yn ofniad statudol yn fframwaith y Cwricwlwm i Gymru a chaiff ei chyhoeddi o dan adran 71 o Ddeddf Cwricwlwm ac Asesu (Cymru) 2021 ac yn fandadol i bob dysgwr rhwng 3 ac 16 oed. Mae gan ACRh rôl gadarnhaol a grymusol i'w chwarae yn addysg dysgwyr ac mae'n hanfodol i ffurfio a chynnal ystod o gydberthnasau, sydd i gyd yn seiliedig ar ymddiriedaeth a pharch ar y ddwy ochr, yn greiddiol i addysg cydberthynas a rhywioldeb. Mae'r cydberthnasau hyn yn hollbwysig er mwyn datblygu lles emosiynol, gwydnwch ac empathi. Mae dealltwriaeth o rywioldeb gyda phwyslais ar hawliau, iechyd, cydraddoldeb a thegwch yn grymuso dysgwyr i ddeall eu hunain, cymryd cyfrifoldeb am eu penderfyniadau a'u hymddygiadau eu hunain a ffurfio cydberthnasau.	Positif
Ail-bennu rhywedd	Fe nodir ym mholisi Cydraddoldeb sydd yn cael ei weithredu gan ysgolion Gwynedd fod yr ysgolion yn "...gwrthwynebu pob math o ragfarn a gwahaniaethu ac yn cydnabod bod gan ddisgyblion wahanol anghenion, gofynion ac amcanion."	Positif
Priodas a Phartneriaeth Sifil		Cynamserol i adnabod unrhyw effaith ar y pwynt yma
Beichiogrwydd a Mamolaeth		Cynamserol i adnabod unrhyw effaith ar y pwynt yma

laith Gymraeg	Er mwyn siapio'r gyfundrefn i'r dyfodol yr ydym wedi pennu wyth o werthoedd craidd. Rhagwelir y bydd rhif 8 yn y Strategaeth Ddrafft (Cryfhau'r laith Gymraeg fel cyfrwng addysgol a chymdeithasol a galluogi plant a phobl ifanc i gael mynediad at addysg a hyfforddiant Cymraeg a dwyieithog) yn cyfrannu'n bositif at y nod yma drwy sicrhau fod pob plentyn a pherson ifanc yn elwa o ddarpariaeth addysg Gymraeg a dwyieithog o'r radd flaenaf, ynghyd â mynediad at gefnogaeth a gwasanaethau arbenigol drwy gyfrwng y Gymraeg sydd yn eu galluogi i lwyddo, ffynnu, a gwireddu eu dyheadau ar gyfer y dyfodol. Rhagwelir y bydd hyn hefyd yn cyfrannu at gefnogi staff i wella eu sgiliau yn y Gymraeg neu i gynyddu eu hyder i ddefnyddio'r iaith ynghyd â hyrwyddo manteision addysg Gymraeg a dwyieithog ymysg rhieni. Yn ogystal, bydd hyn yn hyrwyddo cyflogaeth drwy gyfrwng y Gymraeg yn ysgolion Gwynedd ac o fewn yr Adran Addysg.	Positif
Ystyriaethau Economaidd Gymdeithasol	Er mwyn siapio'r gyfundrefn i'r dyfodol yr ydym wedi pennu wyth o werthoedd craidd. Rhagwelir y bydd rhif 1 (gweler cwestiwn 2) yn cyfrannu'n bositif at y nod yma drwy sicrhau fod pob plentyn a pherson ifanc yn gallu cael mynediad at addysg a hyfforddiant o'r ansawdd uchaf posibl sy'n eu galluogi i ffynnu a chyflawni eu potensial.	Positif

	Bydd ehangu ymhellach ar ardaloedd darpariaeth bresennol Dechrau'n Deg a'r cynnig gofal plant yn sicrhau'r cychwyn gorau i blant o'r blynyddoedd cynnar ymlaen ac yn cyfrannu'n bositif at y nod yma drwy sicrhau mynediad at ofal plant a gwasanaethau blynyddoedd cynnar i deuluoedd mewn ardaloedd difreintiedig o'r sir. Rydym hefyd yn cydnabod effaith y cynnydd mewn costau byw presennol, gan gynnwys costau deunyddiau dyddiol megis gwisg ysgol, bwyd, cludiant a deunyddiau ysgrifennu ar gynnydd ac yn effeithio ar lesiant plant, pobl ifanc a theuluoedd. Bydd y cynllun prydau ysgol am ddim i holl ddysgwyr cynradd yn gymorth mawr i deuluoedd o ran lleihau anfantais economaidd-gymdeithasol, ac mae'r ymrwymiad i ail-edrych ar y costau sydd ynghlwm ag anfon plant i'r ysgol gyda'r bwriad o'u lleihau hefyd yn debygol o leihau anfantais economaidd-gymdeithasol.	
Y Rhai Sy'n Gwasanaethu Neu Sydd Wedi Gwasanaethu Yn Y Lluoedd Arfog, Ynghys a'u Teuluoedd	Ein gweledigaeth yw cael cyfundrefn addysg deg sydd yn cyfarch anghenion ein holl ddysgwyr ac sydd yn sicrhau bod pob un dysgwr yn cyrraedd ei lawn botensial.	Positif
Hawliau Dynol	Ein gweledigaeth yw cael cyfundrefn addysg deg sydd yn cyfarch anghenion ein holl ddysgwyr ac sydd yn sicrhau bod pob un dysgwr yn cyrraedd ei lawn botensial.	Positif

6. Oes yna unrhyw fylchau data neu wybodaeth ac os felly beth yw'r rhain a sut y bwriedir ymdrin ag hwy?

Mae'r broses ymgysylltu â rhanddeiliaid yn parhau a byddwn yn diweddarau'r Asesiad Effaith wrth i gyfeiriad y gwaith ddod yn fwy amlwg.

7. Wrth ystyried penderfyniadau allweddol eraill sy'n effeithio ar y grwpiau hyn, oes yna effaith gynyddol (effaith gronns)?

Mae yn bosibl y bydd pwysau ychwanegol ar ysgolion ac athrawon os nad oes digon o adnoddau neu gefnogaeth i weithredu'r Strategaeth.

8. Beth mae'r cynnig yn ei gynnwys i ddangos eich bod wedi rhoi sylw dyledus i Ddyletswydd Cydraddoldeb y Sector Cyhoeddus (i hyrwyddo cyfle cyfartal; helpu i ddileu gwahaniaethu, aflonyddu neu erledigaeth anghyfreithlon a meithrin perthnasau da a chydlyniant cymunedol ehangach) fel y mae'r 3 nod y Ddyletswydd Gyffredinol yn Neddf Cydraddoldeb 2010 yn eu cwmpasu?

Er mwyn siapio'r gyfundrefn i'r dyfodol yr ydym wedi pennu wyth o werthoedd craidd (gweler cwestiwn 2). Rhagwelir y bydd rhif 1 "Cynnig y profiadau dysgu gorau posibl i'n dysgwyr gan sicrhau cwricwlwm cyffrous ac eang fydd yn ysgogi dysgu a dealltwriaeth ac yn arwain at wella safonau a deilliannau i bob un" yn effeithio'n bositif ar y dyletswydd yma drwy sicrhau fod pob plentyn a pherson ifanc yn gallu cael mynediad at addysg a hyfforddiant o'r ansawdd uchaf posibl sy'n eu galluogi i ffynnu a chyflawni eu potensial.

Rhagwelir y bydd rhif 8, "Cryfhau'r Iaith Gymraeg fel cyfrwng addysgol a chymdeithasol a galluogi plant a phobl ifanc i gael mynediad at addysg a hyfforddiant Cymraeg a dwyieithog" yn effeithio'n bositif ar y ddyletswydd yma drwy sicrhau fod pob plentyn a Pherson ifanc yn gallu elwa'n llawn ar y ddarpariaeth Gymraeg a dwyieithog a geir yn ysgolion Gwynedd.

Mae addysg cydberthynas a rhywioldeb (ACRh) yn ofyniad statudol yn fframwaith y Cwricwlwm i Gymru a chaiff ei chyhoeddi o dan adran 71 o Ddeddf Cwricwlwm ac Asesu (Cymru) 2021 ac yn fandadol i bob dysgwr rhwng 3 ac 16 oed. Mae gan ACRh rôl gadarnhaol a grymusol i'w chwarae yn addysg dysgwyr ac mae'n hanfodol i ffurfio a chynnal ystod o gydberthnasau, sydd i gyd yn seiliedig ar ymddiriedaeth a pharch ar y

ddwy ochr, yn greiddiol i addysg cydberthynas a rhywioldeb. Mae'r cydberthnasau hyn yn hollbwysig er mwyn datblygu lles emosiynol, gwydnwch ac empathi. Mae dealltwriaeth o rywioldeb gyda phwyslais ar hawliau, iechyd, cydraddoldeb a thegwch yn grymuso dysgwyr i ddeall eu hunain, cymryd cyfrifoldeb am eu penderfyniadau a'u hymddygiadau eu hunain a ffurfio cydberthnasau.

Rhagwelir y bydd rhif 2 o'r gwerthoedd yn y Strategaeth ddrafft "Hyrwyddo a chefnogi iechyd corfforol, anghenion a lles emosiynol ein dysgwyr gan sicrhau bod ein hysgolion yn chwarae rhan allweddol wrth gynllunio a chyflwyno gwasanaethau integredig i blant, pobl ifanc a'u teuluoedd" yn cyfrannu at feithrin perthnasau da wrth i blant a phobl ifanc Gwynedd fod yn ymwybodol o bwysigrwydd lles, ac yn ymwybodol o broblemau amrywiol y maent yn eu hwynebu yn aml o ran cadw'n ddiogel, cadw'n iach, rheoli perthnasau, a delio efo'r heriau o dyfu'n hŷn mewn cymdeithas sydd mor newidiol.

9. Sut mae'r cynnig yn dangos fod sylw dyledus wedi ei roi i'r angen i fynd i afael ag anghyfartaledd o achos anfantais economaidd-gymdeithasol? (Sylwer fod hyn yn ymwneud â chau bylchau anghydraddoldeb yn hytrach na gwella canlyniadau i bawb yn unig)

Er mwyn siapio'r system addysg i'r dyfodol yr ydym wedi pennu wyth o werthoedd craidd. Rhagwelir y bydd rhif 1 "Cynnig y profiadau dysgu gorau posibl i'n dysgwyr gan sicrhau cwricwlwm cyffrous ac eang fydd yn ysgogi dysgu a dealltwriaeth ac yn arwain at wella safonau a deilliannau i bob un" yn cyfrannu'n bositif at y nod yma drwy sicrhau fod pob plentyn a pherson ifanc yn gallu cael mynediad at addysg a hyfforddiant o'r ansawdd uchaf posibl sy'n eu galluogi i ffynnu a chyflawni eu potensial. Bydd ehangu ymhellach ar ardaloedd darpariaeth bresennol Dechrau'n Deg a'r cynnig gofal plant yn sicrhau'r cychwyn gorau i blant o'r blynyddoedd cynnar ymlaen ac yn cyfrannu'n bositif at y nod yma drwy sicrhau mynediad at ofal plant a gwasanaethau blynyddoedd cynnar i deuluoedd mewn ardaloedd difreintiedig o'r sir.

Rydym hefyd yn cydnabod effaith y cynnydd mewn costau byw presennol, gan gynnwys costau deunyddiau dyddiol megis gwisg ysgol, bwyd, cludiant a deunyddiau ysgrifennu ar gynnydd ac yn effeithio ar lesiant plant, pobl ifanc a theuluoedd. Bydd y cynllun prydau ysgol am ddim i holl ddysgwyr cynradd yn gymorth mawr i deuluoedd o ran lleihau anfantais economaidd-gymdeithasol, ac mae'r ymrwymiad i ail-edrych ar y costau sydd ynghlwm ag anfon plant i'r ysgol gyda'r bwriad o'u lleihau hefyd yn debygol o leihau anfantais economaidd-gymdeithasol.

10. Sut mae'r cynnig yn dangos gweithredu yn unol â gofynion Safonau'r Gymraeg (Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011), i beidio a thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg, ac i sicrhau cyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg? Hefyd sut y gweithredir yn unol â pholisi a strategaeth iaith y Cyngor i fanteisio ar bob cyfle i hyrwyddo'r Gymraeg (y tu hwnt i ddarparu gwasanaethau'n ddwyieithog) a chynyddu cyfleoedd i ddefnyddio a dysgu'r iaith yn y gymuned?

Er mwyn siapio'r gyfundrefn i'r dyfodol yr ydym wedi pennu wyth o werthoedd craidd. Rhagwelir y bydd rhif 8 "Cryfhau'r iaith Gymraeg fel cyfrwng addysgol a chymdeithasol a galluogi plant a phobl ifanc i gael mynediad at addysg a hyfforddiant Cymraeg a dwyieithog" yn cyfrannu'n bositif at y nod yma drwy sicrhau fod pob plentyn a pherson ifanc yn elwa o ddarpariaeth addysg Gymraeg a dwyieithog o'r radd flaenaf, ynghyd â mynediad at gefnogaeth a gwasanaethau arbenigol drwy gyfrwng y Gymraeg sydd yn eu galluogi i lwyddo, ffynnu, a gwireddu eu dyheadau ar gyfer y dyfodol.

11. Sut mae'r cynnig hwn yn diwallu gofynion Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol drwy roi'r pum ffordd o weithio ar waith, ac yn ymateb i'r 7 nod llesiant cenedlaethol gan gynnwys creu Cymru sy'n Fwy Cyfartal?

Nodau Llesiant:

Cymru lewyrchus - Bwriedir i'r Strategaeth ddrafft hon fod o fudd i holl blant a phobl ifanc Gwynedd. Bydd yn ceisio mynd i'r afael â rhai heriau sy'n debygol o wynebu'r gyfundrefn nawr ac i'r dyfodol, megis:

- Cynnal a chryfhau ein darpariaeth addysg a hyfforddiant er mwyn galluogi plant a phobl ifanc Gwynedd i gyrraedd eu llawn potensial ac i feithrin y cymwysterau a'r sgiliau sy'n eu galluogi i fyw a ffynnu.
- Cynnal a chryfhau'r Gymraeg ymhob agwedd o fywyd ysgol a'r cymunedau a wasanaethir yn sgil canlyniadau Cyfrifiad 2021.
- Sicrhau gwasanaethau cefnogi lles rhagorol i blant a phobl ifanc Gwynedd er mwyn eu cynorthwyo i oresgyn rhwystrau a chyrraedd eu llawn potensial.
- Cryfhau arweinyddiaeth ar bob lefel ac ymateb i'r her o recriwtio athrawon a chymorthyddion yn ein hysgolion.

- Sicrhau hyfywedd a gwytnwch ein hysgolion pan fo gostyngiad yn niferoedd dysgwyr yn sgil cyfraddau geni isel, poblogaeth sy'n heneiddio a di-boblogi gwledig. Gwella ein stad ysgolion er sicrhau'r amgylchedd dysgu gorau posib i'n plant a'n pobl ifanc pan fo gennym gynifer o adeiladau i'w cynnal, a disgwyliad i'r stad ysgolion fod yn ddi-garbon dros y cyfnod nesaf.
- Ymateb i'r her o gynnal y gyfundrefn addysg mewn cyfnod digynsail o doriadau i gyllidebau Awdurdodau Lleol.

Cymru gydnerth - Mae'r Strategaeth ddrafft yn cyfrannu'n bositif at y nod yma trwy'r gwerthoedd, rhif 6 yn benodol "Creu amgylchedd dysgu o'r radd flaenaf drwy wella cyfleusterau ac adeiladau, a sicrhau bod ysgolion wedi'u cynllunio i ymateb i'r newidiadau yn arferion a phrosesau addysgu a dysgu cyfoes, yn enwedig wrth ddefnyddio Technoleg". Pwrpas hyn yw ceisio sicrhau fod ysgolion Gwynedd yn cynnig amgylchedd dysgu diogel, ysbrydoledig a chynaliadwy o'r radd flaenaf i ddysgwyr ac athrawon y sir, ac yn sefydliadau sydd â chysylltiad cryf â'u cymunedau.

Cymru iachach - Mae'r Strategaeth ddrafft yn cyfrannu'n bositif at y nod yma trwy'r gwerthoedd, yn benodol rhif 2, "Hyrwyddo a chefnogi iechyd corfforol, anghenion a lles emosiynol ein dysgwyr gan sicrhau bod ein hysgolion yn chwarae rhan allweddol wrth gynllunio a chyflwyno gwasanaethau integredig i blant, pobl ifanc a'u teuluoedd". Pwrpas hyn yw ceisio sicrhau fod pob plentyn a pherson ifanc yng Ngwynedd yn barod i ddysgu gan allu elwa'n llawn ar yr addysg a'r hyfforddiant sydd ar gael, ac yn gallu cael mynediad rhwydd at gefnogaeth i wella eu lles emosiynol, meddyliol a chorfforol.

Cymru sy'n fwy cyfartal - Mae'r Strategaeth ddrafft yn cyfrannu'n bositif at y nod yma trwy'r gwerthoedd, yn benodol rhif 1, "Cynnig y profiadau dysgu gorau posibl i'n dysgwyr gan sicrhau cwricwlwm cyffrous ac eang fydd yn ysgogi dysgu a dealltwriaeth ac yn arwain at wella safonau a deilliannau i bob un". Pwrpas hyn yw ceisio sicrhau fod pob plentyn a pherson ifanc yn gallu cael mynediad at addysg a hyfforddiant o'r ansawdd uchaf posibl sy'n eu galluogi i ffynnu a chyflawni eu potensial.

Cymru o gymunedau gydlynus - Mae'r Strategaeth ddrafft yn cyfrannu'n bositif at y nod yma trwy'r gwerthoedd, yn benodol rhif 6 "Creu amgylchedd dysgu o'r radd flaenaf drwy wella cyfleusterau ac adeiladau, a sicrhau bod ysgolion wedi'u cynllunio i ymateb i'r newidiadau yn arferion a phrosesau addysgu a dysgu cyfoes, yn enwedig wrth ddefnyddio Technoleg". Pwrpas hyn yma yw ceisio sicrhau fod ysgolion Gwynedd yn cynnig amgylchedd dysgu diogel, ysbrydoledig a chynaliadwy o'r radd flaenaf i ddysgwyr ac athrawon y sir, ac yn sefydliadau sydd â chysylltiad cryf â'u cymunedau.

Cymru a diwylliant bywiog lle mae'r Gymraeg yn ffynnu - Mae'r Strategaeth ddrafft yn cyfrannu'n bositif at y nod yma trwy'r gwerthoedd, yn benodol rhif 8, "Cryfhau'r laith Gymraeg fel cyfrwng addysgol a chymdeithasol a galluogi plant a phobl ifanc i gael mynediad at addysg a hyfforddiant Cymraeg a dwyieithog". Pwrpas hyn yw ceisio sicrhau fod pob plentyn a pherson ifanc yn elwa o ddarpariaeth

addysg Gymraeg a dwyieithog o'r radd flaenaf, ynghyd â mynediad i gefnogaeth a gwasanaethau arbenigol drwy gyfrwng y Gymraeg sydd yn eu galluogi i lwyddo, ffynnu, a gwireddu eu dyheadau ar gyfer y dyfodol.

Cymru sy'n gyfrifol ar lefel fyd-eang - Ni ragwelir y byddai'r cynnig yn debygol o gael effaith ar y nod hwn.

5 ffordd o weithio:

Hirdymor - Mae'r Strategaeth yn gosod gweledigaeth hir dymor a fydd yn gosod cyfeiriad ar gyfer y maes addysg a hyfforddiant yng Ngwynedd hyd at 2035.

Atal - Bwriedir i'r Strategaeth ddrafft hon fod o fudd i holl blant a phobl ifanc Gwynedd. Bydd yn ceisio mynd i'r afael â rhai heriau sy'n debygol o wynebu'r gyfundrefn nawr ac i'r dyfodol, megis:

- Cynnal a chryfhau ein darpariaeth addysg a hyfforddiant er mwyn galluogi plant a phobl ifanc Gwynedd i gyrraedd eu llawn botensial ac i feithrin y cymwysterau a'r sgiliau sy'n eu galluogi i fyw a ffynnu.
- Cynnal a chryfhau'r Gymraeg ymhob agwedd o fywyd ysgol a'r cymunedau a wasanaethir yn sgil canlyniadau Cyfrifiad 2021.
- Sicrhau gwasanaethau cefnogi lles rhagorol i blant a phobl ifanc Gwynedd er mwyn eu cynorthwyo i oresgyn rhwystrau a chyrraedd eu llawn botensial.
- Cryfhau arweinyddiaeth ar bob lefel ac ymateb i'r her o recriwtio athrawon a chymorthyddion yn ein hysgolion.
- Sicrhau hyfywedd a gwytnwch ein hysgolion pan fo gostyngiad yn niferoedd dysgwyr yn sgil cyfraddau geni isel, poblogaeth sy'n heneiddio a diboblogi gwledig.
- Gwellu ein stad ysgolion er sicrhau'r amgylchedd dysgu gorau posib i'n plant a'n pobl ifanc pan fo gennym gynifer o adeiladau i'w cynnal, a disgwyliad i'r stad ysgolion fod yn ddi-garbon dros y cyfnod nesaf.
- Ymateb i'r her o gynnal y gyfundrefn addysg mewn cyfnod digynsail o doriadau i gyllidebau Awdurdodau Lleol.

Integreiddio - Bwriedir i'r Strategaeth ddrafft hon fod o fudd i holl blant a phobl ifanc Gwynedd. Bydd yn ceisio mynd i'r afael â rhai heriau sy'n debygol o wynebu'r gyfundrefn nawr ac i'r dyfodol, fel a nodir uchod.

Cydweithio - Yn ystod Chwefror 2025, bu i'r Adran Addysg gynnal trafodaethau gyda'r Penaethiaid Ysgolion Uwchradd, Cynradd ac Arbennig ar y weledigaeth a'r amcanion drafft ar gyfer y Strategaeth Ysgolion newydd.

Cynnwys - Yn ystod Chwefror 2025, bu i'r Adran Addysg gynnal trafodaethau gyda'r Penaethiaid Ysgolion Uwchradd, Cynradd ac Arbennig ar y weledigaeth a'r amcanion drafft ar gyfer y Strategaeth Ysgolion newydd. Yn ogystal, mae sesiynau ymgysylltu wedi'u trefnu gyda Phenaethiaid yr Ysgolion Uwchradd, Cynradd ac Arbennig, ynghyd â cyfarfod gyda'r Fforwm Pobl Ifanc Sirol a Fforwm Llywodraethwyr Gwynedd. Bydd yr Asesiad Effaith yn cael ei ddiweddarau yn dilyn y sesiynau hyn.

Yn dilyn ystyriaeth ac asesiad yn unol â gofynion y Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol, ystyriwyd 7 nod y Ddeddf Llesiant a deuir i'r casgliad na ragwelir y bydd unrhyw effeithiau negyddol yn deillio o'r Strategaeth. Nod y Strategaeth a'i bwriad sylfaenol yw cael cyfundrefn addysg sydd yn rhoi anghenion ein holl ddysgwyr yn ganolog i'n darpariaeth, drwy gynnal a chryfhau ein darpariaeth addysg a hyfforddiant er mwyn galluogi plant a phobl ifanc Gwynedd i gyrraedd eu llawn potensial ac i feithrin y cymwysterau a'r sgiliau sy'n eu galluogi i fyw a ffynnu.

CAM 3 - Caffael a Phartneriaethau

12. A fydd y polisi neu'r ymarfer hwn yn cael ei gyflawni'n llwyr neu'n rhannol gan contractwyr neu mewn partneriaeth â sefydliad(au) eraill?

Na fydd.

Pa gamau fydd yn cael eu cymryd i gydymffurfio â'r Ddyletswydd Gydraddoldeb Gyffredinol, Hawliau Dynol a deddfwriaeth yr iaith Gymraeg a'r Ddyletswydd Economaidd-gymdeithasol o ran caffael a / neu partneriaethau?

Caffael:

Ddim yn berthnasol ar hyn o bryd.

Partneriaeth:

Ddim yn berthnasol ar hyn o bryd.

CAM 4 - Ymdrin ag Effaith Negyddol neu Anghyfreithlon a Chryfhau'r Polisi neu'r Ymarfer

13. Wrth ystyried cymesuredd, a yw'r polisi neu'r ymarfer yn achosi effaith gadarnhaol neu negyddol sylweddol neu'n creu canlyniadau anghyfartal?

Effaith Gadarnhaol Sylweddol:

Er ei bod yn ddyddiau cynnar, ac nad yw'r asesiad effaith yn derfynol, rhagwelir y bydd y Strategaeth yn debygol o gael effaith bositif ar yr nodweddion cydraddoldeb (gweler cwestiwn 5). Byddwn yn diweddarau'r Asesiad Effaith wrth i gyfeiriad y gwaith ddod yn fwy amlwg.

Effaith Negyddol Sylweddol:

Er ei bod yn ddyddiau cynnar, ni ragwelir ar hyn o bryd y bydd y Strategaeth yn cael effaith negyddol ar unrhyw un o'r nodweddion.

14. Dylid egluro unrhyw effaith negyddol bwriadol a pham y credir fod cyfiawnhad dros weithredu fel hyn (er enghraifft, ar sail gwella cyfle cyfartal neu fagu perthnasau da rhwng y sawl sy'n rhannu nodwedd warchodedig a'r sawl sydd ddim neu oherwydd cyfiawnhad gwrthrychol neu weithred gadarnhaol

Ddim yn berthnasol ar hyn o bryd.

15. A fydd unrhyw un o'r effeithiau negyddol a nodwyd yn cyfrif fel gwahaniaethu anghyfreithlon ond eu bod yn anorfod (e.e. lleihau cyllid)?

Na fydd.

16. Pa fesurau neu newidiadau eraill fyddai'n bosib eu cynnwys er mwyn cryfhau neu newid y polisi / arfer i ddangos fod sylw dyledus wedi ei roi i hyrwyddo cyfle cyfartal; helpu i ddileu gwahaniaethu, aflonyddu neu erledigaeth anghyfreithlon a meithrin perthnasau da a chydlyniant cymunedol ehangach; fel yr ymdrinnir â nod wella yn Nyletswydd Gyffredinol Deddf Cydraddoldeb 2010?

Cynamserol i adnabod unrhyw fesurau ar y pwynt yma.

17. Pa fesurau neu newidiadau eraill fyddai'n bosib eu cynnwys er mwyn cryfhau neu newid y polisi / arfer i ddangos fod sylw dyledus wedi ei roi i'r angen i leihau canlyniadau anghyfartal o ganlyniad i anfantais economaidd-gymdeithasol?

Cynamserol i adnabod unrhyw fesurau ar y pwynt yma.

18. Pa fesurau neu newidiadau eraill fyddai'n bosib eu cynnwys er mwyn cryfhau neu newid y polisi / arfer i ddangos fod sylw dyledus wedi ei roi i'r angen i gynyddu cyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg ac i beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg yn unol â Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011 a lleihau neu atal unrhyw effeithiau andwyol y gall y polisi/ymarfer ei gael ar yr iaith Gymraeg?

Ein nod yw sicrhau bod pob dysgwr yn cael y gefnogaeth a'r cyfleoedd i gyflawni ei botensial llawn – gan feithrin pobl ifanc uchelgeisiol, hyderus ac ysbrydoledig sy'n barod ar gyfer bywyd a gwaith yn y dyfodol.

19. A oes digon o wybodaeth i lunio barn gytbwys a symud ymlaen?

Oes

CAM 5 - Penderfynu Mynd Ymlaen

20. O ystyried yr wybodaeth sydd wedi'i chasglu yng Nghamau 1-4, ydi hi'n bosib symud ymlaen â'r polisi neu'r ymarfer ai peidio, ac os felly, ar ba sail? Dewis o:

Parhau â'r polisi neu'r ymarfer yn ei ffurf bresennol.

CAM 6 - Camau Gweithredu a Threfniadau i Fonitro Canlyniadau ac Adolygu Data

Mae'r broses AEC yn un barhaus ac nid yw yn dod i ben pan fo'r polisi/ymarfer a'r AEC wedi'u cytuno a'u gweithredu. Mae dyletswydd gyfreithiol benodol i fonitro effaith y polisiâu/ymarferion ar gydraddoldeb ar sail barhaus i adnabod a yw'r canlyniadau wedi newid ers i chi gyflwyno neu addasu'r polisi neu ymarfer newydd hwn. Os nad yw'r data perthnasol gennych chi, dylech fod yn gweithredu i gywiro hyn yn eich cynllun gweithredu. I weld canllawiau EHRC ar gasglu data gallwch adolygu eu [Fframwaith Fesur](#)

21. Pa gamau gweithredu a nodwyd yng Nghamau 1-5 neu unrhyw waith casglu data ychwanegol fydd o gymorth i fonitro'r polisi / ymarfer pan gaiff ei weithredu:

Gweithrediad	Dyddiad	Amserlen	Cyfrifoldeb Arweiniol
Cyflwyno'r Strategaeth Ddrafft i'r Pwyllgor Craffu Addysg ac Economi	Rhagfyr 2025	Rhagfyr 2025	Pennaeth Addysg

Cyflwyno'r Strategaeth Ddrafft i'r Cabinet	Chwefror 2026	Chwefror 2026	Pennaeth Addysg
--	---------------	---------------	-----------------

22. Pa drefniadau i fonitro ac adolygu effaith barhaus y polisi neu'r ymarfer hwn fydd yn cael eu gweithredu, gan gynnwys amserlenni ar gyfer pryd y dylid ei adolygu'n ffurfiol:

Trefniadau Monitro ac Adolygu (gan gynnwys lle fydd y canlyniadau'n cael eu cofnodi)	Amserlen ac Amllder	Cyfrifoldeb Arweiniol
Adolygu'r Strategaeth	Bob 5 mlynedd	Pennaeth Addysg